

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2001-2002

---

28 NOVEMBER 2001

Wetsontwerp betreffende de anonimiteit van de getuigen

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 3 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 75 bis vervangen als volgt :

« Art. 75 bis. — § 1. De onderzoeksrechter kan hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de getuige, van de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de inverdenkinggestelde, de burgerlijke partij of hun raadslieden, hetzij op vordering van het openbaar ministerie eventueel ten gevolge van het verzoek van een persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt, beslissen dat in het proces-verbaal van verhoor geen melding wordt gemaakt van sommige identiteitsgegevens bedoeld in artikel 75.

§ 2. De gedeeltelijke anonimiteit kan worden gerechtvaardigd indien er een redelijk vermoeden bestaat dat de getuige of een persoon uit diens naaste

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-876 - 2000/2001:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

2-876 - 2001/2002:

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

---

28 NOVEMBRE 2001

Projet de loi relatif à l'anonymat des témoins

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 3 DE MME NYSSSENS

Art. 2

Remplacer l'article 75 bis proposé par ce qui suit :

« Art. 75 bis. — § 1er. Le juge d'instruction peut décider soit d'office, soit à la demande du témoin, de la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, de l'inculpé, de la partie civile ou de leurs conseils, soit sur réquisition du ministère public, à la suite, le cas échéant, de la demande d'une personne faisant l'objet d'une information, qu'il ne sera pas fait mention dans le procès-verbal d'audition de certaines des données d'identité prévues à l'article 75.

§ 2. L'anonymat partiel peut se justifier s'il existe une présomption raisonnable que le témoin ou une personne de son entourage puisse subir un préjudice

Voir:

Documents du Sénat:

2-876 - 2000/2001:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

2-876 - 2001/2002:

N° 2: Amendements.

omgeving, ten gevolge van het bekendmaken van de in § 1 bedoelde gegevens en ten gevolge van het afleggen van zijn verklaring een ernstig nadeel zou kunnen ondervinden.

§ 3. Vooraleer de onderzoeksrechter beslist de gedeeltelijke anonimiteit toe te kennen neemt hij kennis van alle identiteitsgegevens van de getuige en onderzoekt hij diens betrouwbaarheid. Hiertoe onderzoekt hij met name:

— de ernst van de redenen die de getuige opgeeft om bepaalde identiteitsgegevens geheim te houden;

— het mogelijk belang dat deze getuige erbij heeft om te getuigen;

— de mogelijke verhouding van ondergeschiktheid tussen de getuige en de partijen in rechte en in feite.

De onderzoeksrechter stelt een proces-verbaal op waarin hij alle identiteitsgegevens van de getuige opneemt alsmede de feitelijke gegevens die de toekenning of weigering van de gedeeltelijke anonimiteit kunnen rechtvaardigen.

Dit proces-verbaal wordt overgezonden aan de procureur des Konings, die een register bijhoudt van alle identiteitsgegevens van alle getuigen aan wie de gedeeltelijke anonimiteit is toegekend, alsook aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

De Koning bepaalt welk gebruik van dit register kan worden gemaakt alsmede de nadere regels betreffende de raadpleging ervan.

§ 4. De beslissing van de onderzoeksrechter maakt deel uit van een met redenen omklede, gedateerde en ondertekende beschikking waarin de redenen worden vermeld die de gedeeltelijke anonimiteit al dan niet rechtvaardigen.

De beschikking van de onderzoeksrechter waarbij hij de gedeeltelijke anonimiteit toekent of weigert wordt door de griffier ter kennis gebracht van de procureur des Konings en bij een ter post aangetekende brief, van de getuige en naar gelang van het geval, van de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de inverdenkinggestelde of de partij tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij en hun raadslieden.

Bij een gunstige beslissing voegt de onderzoeksrechter bij zijn beschikking de oproep waarin de in het vorige lid bedoelde partijen worden uitgenodigd op een door hem aangewezen plaats en een door hem bepaald tijdstip om het verhoor van de getuige bij te wonen. Tijdens het verhoor neemt de onderzoeksrechter alle maatregelen die redelijkerwijze nodig zijn om de identiteitsgegevens van de anonieme getuige geheim te houden. Voor het overige wordt er gehandeld conform artikel 86ter, laatste lid.

grave à la suite de la divulgation des données visées au § 1er et de sa déposition.

§ 3. Avant de décider d'accorder l'anonymat partiel le juge d'instruction prend connaissance de l'identité complète du témoin et contrôle sa fiabilité. À cette fin, il vérifie notamment :

— le sérieux des raisons pour lesquelles le témoin désire conserver certaines données de son identité anonyme;

— l'intérêt éventuel de ce témoin à témoigner;

— le lien de subordination éventuel du témoin en droit et en fait à l'égard des parties.

Il dresse un procès-verbal dans lequel il est fait mention de l'identité complète du témoin ainsi que des éléments de fait qui sont de nature à justifier soit le bénéfice de l'anonymat partiel soit son refus.

Ce procès-verbal est transmis au procureur du Roi, lequel tient un registre contenant l'identité complète de tous les témoins ayant bénéficié de l'anonymat partiel, ainsi qu'à la chambre des mises en accusation.

Le Roi précise l'usage qui peut être fait de ce registre, ainsi que les modalités relatives à sa consultation.

§ 4. La décision du juge d'instruction fait l'objet d'une ordonnance motivée, datée et signée, indiquant les raisons pour lesquelles l'anonymat partiel se justifie ou ne se justifie pas.

L'ordonnance du juge d'instruction par laquelle il accorde ou refuse l'anonymat partiel est notifiée par le greffier au procureur du Roi, et par lettre recommandée à la poste, au témoin, ainsi que selon le cas, à la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, à l'inculpé ou à la partie faisant l'objet de l'information, ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils.

En cas de décision favorable, le juge d'instruction joint à son ordonnance la convocation par laquelle les parties visées à l'alinéa précédent sont invitées à être présentes à un endroit indiqué par lui et à un moment fixé par lui, aux fins d'assister à l'audition du témoin. Lors de l'audition, le juge d'instruction prend toutes les mesures raisonnablement nécessaires pour tenir secrètes les données d'identité du témoin couvertes par l'anonymat. Pour le reste, il est procédé conformément à l'article 86ter, dernier alinéa.

De in deze paragraaf bepaalde vormvoorschriften zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid van het getuigenis dat met toepassing van dit artikel wordt afgelegd.

§ 5. De procureur des Konings, de getuige en naar gelang van het geval de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de inverdenkinggestelde, of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt, alsmede de burgerlijke partij kunnen bij de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beschikking van de onderzoeksrechter bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat wordt ingediend bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg binnen een termijn van acht dagen. Die termijn gaat in op de dag van de beschikking.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak zonder debat binnen vijftien dagen na het indienen van het verzoekschrift.

De griffier stelt de getuige en, naar gelang van het geval, de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de inverdenkinggestelde, of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij en hun raadslieden, per fax of bij een ter post aangetekende brief uiterlijk achtenveertig uur vooraf in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

De kamer van inbeschuldigingstelling kan de onderzoeksrechter, de procureur des Konings, de getuige, en naar gelang van het geval, de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de inverdenkinggestelde of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij en hun raadslieden afzonderlijk horen.

§ 6. De procureur des Konings en de onderzoeksrechter nemen ieder voor zich de maatregelen die redelijkerwijze nodig zijn om de onthulling van de in § 1 bedoelde identiteitsgegevens te voorkomen.»

Verantwoording

§ 1. 1) Wat de procedure betreft werd artikel 2 herschreven ingevolge de opmerkingen van de Raad van State (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 55 en 56) en het advies van de «Ordre des barreaux francophones et germanophone».

In zijn advies wijst de Raad van State op het volgende: «Uit de uitleg van de gemachtigden van de minister blijkt dat de regeling die de stellers van het ontwerp voor ogen hebben, als volgt kan worden samengevat:

a) de onderzoeksrechter moet een proces-verbaal opmaken dat alleen betrekking heeft op de vraag of al dan niet gedeeltelijke anonimiteit kan worden toegekend. In dat proces-verbaal worden alle identiteitsgegevens van de getuige vermeld, alsook de feitelijke gegevens die kunnen verklaren waarom gedeeltelijke anonimiteit wordt verleend dan wel geweigerd;

b) als de onderzoeksrechter besluit de getuige gedeeltelijke anonimiteit te verlenen, neemt hij een met redenen omklede beschikking waarin hij aangeeft waarom gedeeltelijke anonimiteit gerechtvaardigd is;

Les formalités prévues au présent paragraphe sont prescrites à peine de nullité du témoignage effectué en application du présent article.

§ 5. Le procureur du Roi, le témoin, et, selon le cas, la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, l'inculpé, ou la personne faisant l'objet d'une information, ainsi que la partie civile, peuvent saisir la chambre des mises en accusation d'un recours contre l'ordonnance du juge d'instruction, sur requête motivée déposée au greffe du tribunal de première instance dans un délai de huit jours. Ce délai court à compter de l'ordonnance.

La chambre des mises en accusation statue sans débat dans les quinze jours du dépôt de la requête.

Le greffier donne avis au témoin et, selon le cas, à la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, à l'inculpé, ou à la personne faisant l'objet d'une information, ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils, par télécopie ou par lettre recommandée à la poste, des lieu, jour et heure de l'audience, au plus tard quarante-huit heures à l'avance.

La chambre des mises en accusation peut entendre séparément le juge d'instruction, le procureur du Roi, le témoin, et, selon le cas, la personne, à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, l'inculpé, ou la personne faisant l'objet d'une information, ainsi que la partie civile et leurs conseils.

§ 6. Le procureur du Roi et le juge d'instruction prennent, chacun pour ce qui le concerne, les mesures raisonnablement nécessaires pour éviter la divulgation des données d'identité visées au § 1er.»

Justification

§ 1er. 1) Du point de vue de la procédure, l'article 2 fait l'objet d'une réécriture suite aux remarques du Conseil d'État (doc. Chambre, n° 50-1185/001, pp. 55 et 56) et à l'avis rendu par l'Ordre des barreaux francophones et germanophone.

Dans son avis, le Conseil d'État indique: «Il semble résulter des explications des représentants du ministre que le système envisagé par les auteurs du projet peut se résumer comme suit:

a) le juge d'instruction doit dresser un procès-verbal qui concerne uniquement la question de savoir si l'anonymat partiel peut être accordé ou non. Dans ce procès-verbal, il est fait mention de l'identité complète du témoin, ainsi que des éléments de fait qui sont de nature à justifier soit le bénéfice de l'anonymat partiel soit son refus;

b) si le juge d'instruction décide d'accorder au témoin un anonymat partiel, il prendra une ordonnance motivée indiquant les raisons pour lesquelles l'anonymat partiel se justifie;

c) pas dan wordt de getuige verhoord over de toedracht van de zaak waarvoor de onderzoeksrechter is geadieerd.

Volgens de gemachtigden van de minister moeten alleen de beschikking van de onderzoeksrechter en het laatste proces-verbaal van verhoor aan de burgerlijke partij en aan de in verdenkinggestelde worden meegegeeld. Het eerste proces-verbaal, dat alle identiteitsgegevens van de getuige bevat, moet worden overgezonden aan de procureur des Konings die een register bijhoudt met alle identiteitsgegevens van alle getuigen die gedeeltelijk anoniem mochten blijven.

De ontworpen bepaling geeft die doelstelling helemaal niet weer en moet worden herzien.»

Dit amendement wil de stappen van deze procedure duidelijk aangeven; hiermee wordt ingegaan op de wens van de «Ordre des barreaux francophones et germanophone» om een meer expliciete tekst op te stellen. «Omwille van de rechtszekerheid moet de beschreven procedure *in extenso* in de wettekst verschijnen.» Dit is wat dit amendement in de eerste plaats beoogt.

2) Zowel de «Ordre des barreaux francophones et germanophone» als de Raad van State merken op dat de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt, ook aan de onderzoeksrechter moet kunnen vragen een gedeeltelijk anonieme getuige te horen via het openbaar ministerie. Deze intentie van de minister vindt men terug in de voorbereidende teksten (stuk Kamer, nr. 1185/001, blz. 25-26). De tekst is echter onduidelijk op dit punt. Uit de woorden «van de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek» kan men, in tegenstelling tot de verantwoording van de minister, niet afleiden dat een dergelijke aanvraag van gedeeltelijke anonimiteit mogelijk is binnen het kader van het opsporingsonderzoek, noch op welke manier; deze woorden zijn immers niet van toepassing tijdens het opsporingsonderzoek, maar alleen in de fase van gerechtelijk onderzoek (advies van de «Ordre des barreaux francophones et germanophone»).

Om aan dit bezwaar tegemoet te komen, bepaalt dit amendement dat het openbaar ministerie ambtshalve of op verzoek van de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt, kan vragen dat gedeeltelijke anonimiteit aan een getuige wordt verleend.

§ 2. Inhoud onveranderd.

§ 3. Deze paragraaf verduidelijkt dat de rechter vooraleer de gedeeltelijke anonimiteit toe te kennen, kennis neemt van alle identiteitsgegevens van de getuige en zijn betrouwbaarheid controleert. Ook in het kader van de gedeeltelijke anonimiteit lijkt deze controle uiterst belangrijk, aangezien — zoals reeds bij de parlementaire voorbereiding in de Kamer is benadrukt — gedeeltelijke anonimiteit in sommige gevallen gelijkstaat met volledige anonimiteit. In de memorie van toelichting wordt het als volgt verwoord: «In de eerste plaats wordt hierbij gedacht aan het adres en/of de verblijfplaats, doch in bepaalde omstandigheden zou ook de bekendmaking van andere gegevens zoals het beroep en zelfs de naam achterwege kunnen blijven.» Het niet-vermelden van essentiële identiteitsgegevens (naam, adres, leeftijd) en algemene inlichtingen (beroep) kan worden beschouwd als een nageenough volledige anonimiteit. De regels voor het verkrijgen van de volledige anonimiteit kunnen dus op deze manier omzeild worden. Zelfs dan moet de gedeeltelijk anonieme getuige verschijnen op de terechtzitting en kan hij rechtstreeks worden ondervraagd door de partijen.

Er worden een aantal verduidelijkingen gegeven bij de betrouwbaarheid van de getuige: een onderzoeksrechter moet met name controleren of de getuige ernstige redenen heeft om bepaalde identiteitsgegevens geheim te houden, of er banden en/of conflicten bestaan tussen de getuige en de partijen en of er tussen de partijen en de getuige in rechte en in feite een mogelijke verhouding van ondergeschiktheid bestaat.

c) ce n'est qu'ensuite qu'interviendra l'audition du témoin sur les faits propres à l'affaire dont est saisi le juge d'instruction.

Selon les représentants du ministre, seule l'ordonnance du juge d'instruction et le dernier procès-verbal d'audition doivent être communiqués à la partie civile et à l'inculpé. Quant au premier procès-verbal contenant l'identité complète du témoin, il doit être transmis au procureur du Roi qui tient un registre contenant l'identité complète de tous les témoins ayant bénéficié de l'anonymat partiel.

La disposition en projet est loin de traduire cette volonté et doit être revue.»

Le présent amendement vise à reprendre clairement les étapes de cette procédure, ce qui est le souhait émis par l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, lequel émet le souhait que le texte soit plus explicite. «Pour la sécurité juridique, il est indispensable que la procédure telle qu'exposée soit reprise *in extenso* dans le texte de loi.» C'est le premier objectif poursuivi par cet amendement.

2) Tant l'Ordre des barreaux francophones et germanophone que le Conseil d'État relèvent que la personne qui fait l'objet d'une information doit aussi avoir la possibilité de demander au juge d'instruction d'entendre un témoin sous l'anonymat partiel par l'intermédiaire du ministère public. Cette intention du ministre est confirmée par les travaux préparatoires (doc. Chambre, n° 1185/001, p. 25-26). Cependant, le texte n'est pas clair à ce sujet. Les termes «de la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction» ne permettent pas, contrairement aux justifications données par le ministre, de savoir qu'une telle demande d'anonymat partiel est possible dans le cadre de l'information, ni selon quelles modalités; cette expression ne s'applique, en effet, pas à la phase de l'information, mais uniquement à celle de l'instruction (Avis de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone).

Pour répondre à cette objection, le présent amendement précise que le ministère public peut, soit d'office, soit à la demande d'une personne faisant l'objet d'une information, demander à ce qu'un anonymat partiel soit octroyé à un témoin.

§ 2. Contenu inchangé.

§ 3. Ce paragraphe précise qu'avant d'accorder l'anonymat partiel, le juge prend connaissance de l'identité complète du témoin et vérifie sa fiabilité. Ce contrôle semble essentiel également dans le cadre de l'anonymat partiel dans la mesure où, comme il a été souligné dans les travaux préparatoires à la Chambre, un anonymat partiel peut, dans certains cas, équivaloir à un anonymat complet. En effet, l'exposé des motifs précise «On songe en premier lieu à l'adresse et/ou au lieu de résidence, mais, dans certaines circonstances, d'autres données, telles que la profession et même le nom, pourraient ne pas être communiquées.» L'omission de données d'identité essentielles (nom, adresse, âge) et d'informations générales (profession) peuvent être assimilées à un anonymat quasi complet, si bien que les règles fixées pour l'obtention d'un anonymat complet peuvent être contournées. Même si, le témoin qui bénéficie de l'anonymat partiel doit comparaître à l'audience et peut être interrogé directement par les parties.

Quelques précisions quant à la notion de fiabilité du témoin sont données: il s'agit pour le juge d'instruction notamment de vérifier le sérieux des raisons pour lesquelles le témoin désire conserver anonymes certaines données de son identité, de contrôler les liens qui unissent éventuellement le témoin aux parties et les conflits éventuels avec celles-ci, le lien éventuel de subordination en droit comme en fait du témoin à leur égard.

De gegevens moeten worden opgenomen in een proces-verbaal. Dit proces-verbaal, waarin de onderzoeksrechter alle identiteitsgegevens van de getuige opneemt, alsook de redenen om de getuige gedeeltelijke anonimiteit te weigeren of toe te kennen, wordt overgezonden aan de procureur des Konings om te worden opgenomen in een register en aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

Krachtens artikel 136 van het Wetboek van strafvordering houdt de kamer van inbeschuldigingstelling ambtshalve toezicht op het verloop van de onderzoeken, kan zij verslag vragen over de stand van zaken en kennis nemen van de dossiers. Het lijkt ons belangrijk dat de onderzoeksrechter niet op een geïsoleerde manier beslist om de getuige gedeeltelijke anonimiteit toe te kennen of te weigeren, maar dat de kamer van inbeschuldigingstelling een soort controle kan uitoefenen. Daartoe voorziet dit amendement in de mogelijkheid om bij de kamer van inbeschuldigingstelling beroep aan te tekenen tegen de beschikking van de onderzoeksrechter.

Sommigen hebben kritiek geuit op het ontbreken van nadere toelichting bij het register dat de procureur des Konings bijhoudt. Als de wet hierover niet duidelijk is, moet een besluit bepalen hoe dit register gebruikt en geraadpleegd mag worden. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de getuige aan de hand van dit register, mocht dit noodzakelijk blijken, kan worden opgeroepen of gedagvaard om ter zitting een getuigenverklaring af te leggen (advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 50-1185/01, blz. 56).

§ 4. De beschikking van de rechter waarmee hij de getuige gedeeltelijke anonimiteit verleent moet aan de partijen worden meegedeeld op dezelfde manier als een beschikking over volledige anonimiteit. Als de onderzoeksrechter gunstig beschikt, stuurt hij eveneens de oproep voor het verhoor van de getuige op. Het verloop van het verhoor wordt verduidelijkt.

§ 5. In zijn advies spreekt de «*Ordre des barreaux francophones et germanophone*» de wens uit dat zowel de procureur des Konings, de getuige, de in verdenking gestelde als de burgerlijke partij rechtstreeks bij de kamer van inbeschuldigingstelling beroep kunnen aantekenen volgens eenzelfde procedure als die ingevoerd bij wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek (art. 61ter, *quater* en *quinquies* van het Wetboek van strafvordering).

Andere auteurs delen deze wens en benadrukken dat deze mogelijkheid tot beroep openstaat in buitenlandse wetgevingen, bijvoorbeeld in Nederland, met de wet op de bescherming van minderjarigen van 11 november 1993 (M.A. Beernaert, «*L'audition de témoins sous couvert d'anonymat*», Custodes, 2001, blz. 24-25).

§ 6. Inhoud onveranderd.

Nr. 4 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 5

In het voorgestelde artikel 155 bis, de woorden «De rechtbank kan» vervangen door de woorden «De rechtbank, die een getuige wil verhoren die niet door de onderzoeksrechter gehoord is».

Verantwoording

Volgens de Raad van State moet uit het eerste lid duidelijker blijken dat het alleen van toepassing is bij het verhoor van een nieuwe getuige die nog niet door de onderzoeksrechter gehoord is.

Ces éléments font l'objet d'un procès-verbal. Ce procès-verbal, dans lequel le juge d'instruction indique l'identité complète du témoin et indique les raisons pour lesquelles il convient ou non d'accorder l'anonymat partiel au témoin, est communiqué non seulement au procureur du Roi, aux fins d'être consigné dans un registre, mais aussi à la chambre des mises en accusation.

En vertu de l'article 136 du Code d'instruction criminelle, la chambre des mises en accusation contrôle d'office le cours des instructions, peut demander des rapports sur l'état des affaires et peut prendre connaissance des dossiers. Il nous semble important que le juge d'instruction ne prenne pas sa décision d'accorder l'anonymat partiel au témoin ou non de manière isolée mais qu'un certain contrôle soit exercé par la chambre des mises en accusation. Cela s'indique d'autant plus que le présent amendement prévoit la possibilité d'intenter un recours contre l'ordonnance du juge d'instruction devant la chambre des mises en accusation.

Par ailleurs, d'aucuns ont critiqué l'absence d'indication plus précise concernant le registre tenu par le procureur du Roi. À défaut de précision dans la loi, un arrêté devrait définir l'usage qui peut être fait de ce registre et les modalités de sa consultation. Il résulte de l'exposé des motifs que sur la base de ce registre, le témoin peut, s'il y a lieu, être appelé ou cité à comparaître afin de déposer à l'audience (avis du Conseil d'État, 1185/01,56).

§ 4. L'ordonnance du juge par lequel celui-ci ordonne l'anonymat partiel du témoin doit être communiqué aux parties à l'instar de ce qui est prévu pour l'anonymat complet. Lorsque la décision du juge d'instruction est favorable, il joint la convocation à l'audition du témoin. Des précisions sont apportées quant au déroulement de l'audition.

§ 5. Dans leur avis, l'Ordre des barreaux francophones et germanophone exprime le souhait qu'un appel tant du procureur du Roi, que du témoin, de l'inculpé ou de la partie civile puisse être introduit immédiatement devant la chambre des mises en accusation selon une procédure identique à celle qui a été mise en place par la loi du 12 mars 1998 réformant la procédure pénale (art. 61ter, *quater* et *quinquies* du Code d'instruction criminelle).

Ce souhait est partagé par certains auteurs, qui soulignent que ce recours a été prévu dans certaines législations étrangères telle que celle adoptée aux Pays-Bas (loi sur la protection des témoins du 11 novembre 1993) (M.A. Beernaert, *L'audition de témoins sous couvert d'anonymat*, Custodes, 2001, pp. 24-25).

§ 6. Inchangé.

N° 4 DE MME NYSSSENS

Art. 5

À l'article 155 bis proposé, remplacer les mots «Le tribunal peut» par les mots «Le tribunal, qui souhaite procéder à l'audition d'un témoin qui n'a pas été entendu par le juge d'instruction».

Justification

Selon le Conseil d'État, l'alinéa premier devrait mieux faire apparaître qu'il vise uniquement l'hypothèse de l'audition d'un nouveau témoin qui n'a pas été entendu par le juge d'instruction.

Nr. 5 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 5

In het voorgestelde artikel 155bis, eerste lid, de laatste volzin «Tegen de beslissing van de rechtbank waarbij zij de gedeeltelijke anonimiteit toekent of weigert, staat geen rechtsmiddel open.» **vervangen als volgt:**

«Van de beslissing van de rechtbank waarmee zij de gedeeltelijke anonimiteit toekent of weigert geeft de griffier kennis aan de procureur des Konings en bij een ter post aangetekende brief aan de getuige, de beklaagde, de burgerlijke partij en hun raadslieden.

Bij een gunstige beslissing voegt de rechtbank er eveneens de oproep bij waarin de partijen bedoeld in het vorige lid worden uitgenodigd op een door de rechtbank gekozen plaats en een door de rechtbank bepaald tijdstip om het verhoor van de getuige bij te wonen. Het verhoor vindt plaats achter gesloten deuren en in afwezigheid van de beklaagde. Tijdens het verhoor neemt de rechter alle maatregelen die redelijkerwijze nodig zijn om de gegevens over de identiteit van de anonieme getuige geheim te houden. Voor het overige wordt er gehandeld conform artikel 86ter, laatste lid.

Tegen de beslissing van de rechtbank kan beroep aangetekend worden door middel van een verklaring die binnen acht dagen wordt neergelegd bij de griffie van de rechtbank die de beslissing heeft gegeven. Deze termijn gaat in op de dag dat de rechtbank de beslissing neemt. Het beroep schorst de beslissing. Dit beroep kan worden aangetekend door de getuige, door het openbaar ministerie, door de beklaagde en door de burgerlijke partij.

Het beroep wordt aangetekend voor de correctionele rechtbank. De correctionele rechtbank doet uitspraak zonder debat en binnen twee weken na het neerleggen van de verklaring.

Uiterlijk achtenveertig uur op voorhand stelt de griffier de getuige, de in verdenking gestelde, de burgerlijke partij en hun raadslieden per fax of bij een ter post aangetekende brief in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

De correctionele rechtbank kan de procureur des Konings, de getuige, de in verdenking gestelde, de burgerlijke partij en hun raadslieden afzonderlijk horen.»

Verantwoording

De beslissing van de rechtbank om de gedeeltelijke anonimiteit van de getuige toe te kennen of te weigeren moet, net als elk vonnis, worden meegedeeld aan de betrokken partijen. Bij een gunstige beslissing wordt meteen de oproep voor het verhoor gevoegd. Het verhoor vindt plaats achter gesloten deuren en in afwezigheid van de beklaagde.

N° 5 DE MME NYSSENS

Art. 5

À l'article 155bis proposé, alinéa premier, in fine, remplacer la phrase «La décision par laquelle le tribunal accorde ou refuse l'anonymat partiel n'est susceptible d'aucun recours» **par ce qui suit:**

«La décision par laquelle le tribunal accorde ou refuse l'anonymat partiel est notifiée par le greffier au procureur du Roi et, par lettre recommandée à la poste, au témoin, au prévenu ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils.

En cas de décision favorable, le tribunal joint à sa décision la convocation par laquelle les parties visées à l'alinéa précédent sont invitées à être présentes à un endroit indiqué par lui et à un moment fixé par lui, aux fins d'assister à l'audition du témoin. L'audition a lieu à huis clos, en l'absence du prévenu. Lors de l'audition, le juge prend toutes les mesures raisonnablement nécessaires pour tenir secrètes les données d'identité du témoin couvertes par l'anonymat. Pour le reste, il est procédé conformément à l'article 86ter, dernier alinéa.

Il peut être interjeté appel de la décision du tribunal, par déclaration faite, dans un délai de huit jours, au greffe du tribunal qui a rendu la décision. Ce délai court à compter du jour de la décision du tribunal. Le recours a un effet suspensif sur cette décision. L'appel de cette décision appartient au témoin, au ministère public, au prévenu ainsi qu'à la partie civile.

L'appel est porté devant le tribunal correctionnel. Le tribunal correctionnel statue sans débat dans les quinze jours du dépôt de la déclaration.

Le greffier donne avis au témoin, à l'inculpé, ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils, par télécopie ou par lettre recommandée à la poste, des lieu, jour et heure de l'audience, au plus tard quarante-huit heures à l'avance.

Le tribunal correctionnel peut entendre séparément le procureur du Roi, le témoin, l'inculpé, ainsi que la partie civile et leurs conseils.»

Justification

Il convient que la décision du tribunal d'accorder ou de refuser l'anonymat partiel au témoin soit portée à la connaissance des parties, comme tout jugement. En cas de décision favorable, la convocation à l'audition est jointe. L'audition a lieu à huis clos et en l'absence du prévenu.

In zijn advies heeft de Raad van State vragen bij de wijze waarop de rechtbank te werk gaat bij het verhoor van een nieuwe getuige. Zullen alle leden van de rechtbank het verhoor afnemen? Zal dit gebeuren tijdens een terechtzitting? Zal de beklaagde aanwezig zijn? (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 57). Andere vragen in die zin werden gesteld in de Kamercommissie voor de Justitie (stuk Kamer, nr. 50-1185/009, blz. 28-29).

Om de rechten van de verdediging zo goed mogelijk te beschermen, moet de wet voorzien in een mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen de beslissing.

Nr. 6 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 5

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 155bis vervangen als volgt:

«*De getuige aan wie reeds gedeeltelijke anonimiteit werd toegekend overeenkomstig artikel 75bis, behoudt zijn gedeeltelijke anonimiteit. De gedeeltelijke anonimiteit toegekend overeenkomstig artikel 75bis of overeenkomstig het eerste lid van dit artikel staat het verhoor van de getuige ter terechtzitting niet in de weg.*»

Verantwoording

De toevoeging in de eerste regel geeft aan dat als het gaat om een getuige die al door de onderzoeksrechter is gehoord overeenkomstig artikel 75bis, de feitenrechter gebonden is door de beslissing van de onderzoeksrechter om die getuige gedeeltelijke anonimiteit te geven. De feitenrechter heeft dus enkel een appreciatiebevoegdheid wanneer het gaat om een nieuwe getuige (zie amendement nr. 15 van de regering, stuk Kamer, nr. 50-1185/004, blz. 4-5). Amendement nr. 15 lijkt niet in zijn geheel te zijn overgenomen.

Nr. 7 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 9

In het voorgestelde artikel 317bis, de woorden «De voorzitter kan» vervangen door de woorden «De voorzitter, die een getuige wil verhoren die niet door de onderzoeksrechter gehoord is, kan».

Verantwoording

Uit het eerste lid moet duidelijker blijken dat het alleen van toepassing is bij het verhoor van een nieuwe getuige die niet door de onderzoeksrechter gehoord is.

Nr. 8 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 9

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 317bis vervangen als volgt:

«*De getuige aan wie reeds gedeeltelijke anonimiteit werd toegekend overeenkomstig artikel 75bis, be-*

Le Conseil d'État, dans son avis, s'était interrogé sur la manière dont il serait procédé à l'audition du nouveau témoin par le tribunal: cette audition serait-elle faite par l'ensemble des membres du tribunal? Au cours d'une audience publique? En présence du prévenu? (doc. Chambre, n° 1185/001, 57). D'autres questions du même type avaient été posées en commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 1185/009, pp. 28-29).

Par ailleurs, en vue d'assurer au mieux le respect des droits de la défense, une possibilité de recours contre la décision doit être prévue par la loi.

N° 6 DE MME NYSSSENS

Art. 5

Remplacer l'alinéa 2 de l'article 155bis proposé par ce qui suit:

«*Le témoin à qui a été octroyé l'anonymat partiel conformément à l'article 75bis conserve son anonymat partiel. L'anonymat partiel octroyé conformément à l'article 75bis ou conformément au premier alinéa du présent article n'empêche pas l'audition du témoin à l'audience.*»

Justification

L'ajout figurant en première ligne indique que s'il s'agit d'un témoin qui a déjà été entendu par le juge d'instruction conformément à l'article 75bis, le juge du fond est tenu par la décision du juge d'instruction d'accorder l'anonymat partiel du témoin. Le juge du fond n'a qu'une compétence d'appréciation que quand il s'agit d'un nouveau témoin (voir amendement n° 15 du gouvernement, doc. Chambre, 50-1185/004, pp. 4-5). L'amendement n° 15 ne semble pas avoir été repris dans son entièreté.

N° 7 DE MME NYSSSENS

Art. 9

À l'article 317bis proposé, remplacer les mots «le président peut» par les mots «Le président, qui souhaite procéder à l'audition d'un témoin qui n'a pas été entendu par le juge d'instruction, peut».

Justification

L'alinéa premier devrait mieux faire apparaître qu'il vise uniquement l'hypothèse de l'audition d'un nouveau témoin qui n'a pas été entendu par le juge d'instruction.

N° 8 DE MME NYSSSENS

Art. 9

Remplacer l'alinéa 2 de l'article 317bis proposé par ce qui suit:

«*Le témoin à qui a été octroyé l'anonymat partiel conformément à l'article 75bis conserve son anony-*

houdt zijn gedeeltelijke anonimiteit. De gedeeltelijke anonimiteit toegekend overeenkomstig artikel 75bis of overeenkomstig het eerste lid van dit artikel staat het verhoor van de getuige ter terechtzitting niet in de weg.»

Verantwoording

De toevoeging in de eerste regel geeft aan dat als het gaat om een getuige die al door de onderzoeksrechter is gehoord overeenkomstig artikel 75bis, de voorzitter van het Hof van Assisen gebonden is door de beslissing van de onderzoeksrechter om die getuige gedeeltelijke anonimiteit toe te kennen. Hij heeft dus enkel een appreciatiebevoegdheid wanneer het gaat om een nieuwe getuige (zie amendement nr. 16 van de regering, stuk Kamer, nr. 50-1185/004, blz. 5). Amendement nr. 16 lijkt niet in zijn geheel te zijn overgenomen.

Nr. 9 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 10bis

Een artikel 10bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 10bis. — Getuigenverklaringen verkregen met toepassing van de artikelen 75bis, 155bis en 317bis, kunnen alleen in aanmerking komen als bewijs op voorwaarde dat zij in afdoende mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.»

Verantwoording

Het onderscheid tussen de volledige en de gedeeltelijke anonimiteit valt ons inziens en zoals wij hierboven hebben aangestipt, niet te verantwoorden in het kader van de artikelen 75bis, 155bis en 317bis. De anonimiteit kan immers slaan op een of meerdere essentiële identiteitsgegevens, ook de naam van de getuige. Zowel de gedeeltelijke als de volledige anonimiteit kunnen ernstige hindernissen opwerpen voor de rechten van de verdediging. Ook dat vraagt om een correctief. In het andere geval zou er onverenigbaarheid kunnen ontstaan met de rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens.

Nr. 10 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86bis, § 1, tussen de woorden «hetzij op vordering van het openbaar ministerie» en de woorden «hetzij op verzoek van de getuige», de woorden «in voorkomend geval op verzoek van de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt» invoegen.

Verantwoording

Zowel de «Ordre des barreaux francophones et germanophone» als de Raad van State merken op dat de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt ook aan de onderzoeksrechter moet kunnen vragen een gedeeltelijke anonieme getuige te horen via het

mat partiel. L'anonymat partiel octroyé conformément à l'article 75bis ou conformément au premier alinéa du présent article n'empêche pas l'audition du témoin à l'audience.»

Justification

L'ajout figurant en première ligne indique que s'il s'agit d'un témoin qui a déjà été entendu par le juge d'instruction conformément à l'article 75bis, le président de la cour d'assises est tenu par la décision du juge d'instruction d'accorder l'anonymat partiel du témoin. Il n'a qu'une compétence d'appréciation que quand il s'agit d'un nouveau témoin (voir amendement n° 16 du gouvernement, doc. Chambre, 50-1185/004, p. 5). L'amendement n° 16 ne semble pas avoir été repris dans son entièreté.

N° 9 DE MME NYSSENS

Art. 10bis

Insérer un article 10bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 10bis. — Les témoignages qui ont été obtenus en application des articles 75bis, 155bis et 317bis ne peuvent être pris en considération comme preuves que pour autant qu'ils soient dans une mesure déterminante corroborés par d'autres moyens de preuve.»

Justification

La distinction à cet égard entre le témoignage anonyme complet et le témoignage anonyme partiel ne se justifie pas, dans la mesure où, comme nous l'avons souligné, dans le cadre des articles 75bis, 155bis et 317bis, l'anonymat peut concerner une ou plusieurs données d'identité essentielles (même le nom du témoin). L'anonymat partiel tout comme l'anonymat complet peut engendrer de sérieux obstacles à l'exercice des droits de la défense qu'il convient également de compenser. À défaut, il pourrait y avoir incompatibilité avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme sur la question.

N° 10 DE MME NYSSENS

Art. 12

À l'article 86bis, § 1er, proposé, insérer, entre les mots «soit sur réquisition du ministère public» et les mots «, soit à la demande du témoin», les mots «à la suite, le cas échéant, de la demande d'une personne faisant l'objet d'une information».

Justification

Tant l'Ordre des barreaux francophones et germanophone que le Conseil d'État relèvent que la personne qui fait l'objet d'une information doit aussi avoir la possibilité de demander au juge d'instruction d'entendre un témoin sous l'anonymat partiel par

openbaar ministerie. Deze intentie van de minister vindt men terug in de voorbereidende teksten (stuk Kamer, nr. 1185/001, blz. 25-26).

Nr. 11 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86bis, § 2, de woorden «of een misdrijf uitmaken dat werd gepleegd in het kader van een criminele organisatie» vervangen door de woorden «of enig misdrijf uitmaken dat gepleegd werd in het kader van een criminele organisatie».

Verantwoording

Zoals de Raad van State opmerkt, wil de steller van het ontwerp volledige anonimiteit mogelijk maken voor ongeacht welk strafbaar feit in het Strafwetboek dat wordt gepleegd in het kader van een criminele organisatie als omschreven in het voornoemde artikel 324bis. Het is dan ook raadzaam de formulering dienovereenkomstig aan te passen (stuk Kamer, nr. 50-1185/001, blz. 58).

Nr. 12 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86bis, § 3, aanvullen als volgt:

«*Hiertoe onderzoekt hij met name:*

— *de ernst van de redenen die de getuige opgeeft om bepaalde identiteitsgegevens geheim te houden;*

— *het mogelijk belang dat deze getuige erbij heeft om te getuigen;*

— *de mogelijke verhouding van ondergeschiktheid tussen de getuige en de partijen in rechte en in feite.*

De onderzoeksrechter stelt een proces-verbaal op waarin hij alle identiteitsgegevens van de getuige opneemt alsmede de feitelijke gegevens die de toekenning of weigering van de gedeeltelijke anonimiteit kunnen wettigen.

Dit proces-verbaal wordt overgezonden aan de procureur des Konings en aan de kamer van inbeschuldigingstelling.»

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 3 op artikel 2. Er moet worden verduidelijkt dat alle identiteitsgegevens van de getuige en de controle van zijn betrouwbaarheid moeten worden opgenomen in een proces-verbaal (niet hetzelfde als de beschikking waarvan sprake is in § 4). Er worden bovendien aanvullingen gegeven op de controle van de betrouwbaarheid van de getuige.

l'intermédiaire du ministère public. Cette intention du ministre est confirmée par les travaux préparatoires (doc. Chambre, n° 1185/001, p. 25-26).

N° 11 DE MME NYSSSENS

Art. 12

À l'article 86bis, § 2, proposé, remplacer les mots «ou une infraction qui a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle» par les mots «ou toute infraction qui a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle».

Justification

Comme le souligne le Conseil d'État, la volonté de l'auteur du projet est de permettre le recours à l'anonymat complet pour n'importe quelle infraction au Code pénal, si elle est accomplie dans le cadre d'une organisation criminelle définie à l'article 324bis précité. Il convient d'adapter les termes utilisés en conséquence (doc. Chambre, n° 50-1185/001, p. 58).

N° 12 DE MME NYSSSENS

Art. 12

À l'article 86bis proposé, compléter le § 3 parce qui suit:

«*À cette fin, il vérifie notamment:*

— *le sérieux des raisons pour lesquelles le témoin désire conserver certaines données de son identité anonyme;*

— *l'intérêt éventuel de ce témoin à témoigner;*

— *le lien de subordination éventuel du témoin en droit et en fait à l'égard des parties.*

Le juge d'instruction dresse un procès-verbal dans lequel il est fait mention de l'identité complète du témoin ainsi que des éléments de fait qui sont de nature à justifier soit le bénéfice de l'anonymat complet, soit son refus.

Ce procès-verbal est transmis au procureur du Roi, ainsi qu'à la chambre des mises en accusation.»

Justification

Voir sous l'amendement n° 3 à l'article 2. Il convient de préciser que la connaissance de l'identité complète du témoin et la vérification de sa fiabilité doivent faire l'objet d'un procès-verbal (distinct de l'ordonnance rendue visée au § 4). Par ailleurs, des précisions sont données quant au contrôle de fiabilité du témoin.

Nr. 13 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86 bis, § 5 vervangen als volgt :

« § 5. De procureur des Konings, de getuige en naar gelang van het geval, de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de in verdenking gestelde of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij kunnen bij de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beschikking van de onderzoeksrechter bij een met redenen omkleed verzoekschrift dat wordt ingediend bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, binnen een termijn van acht dagen. Die termijn gaat in op de dag van de beschikking.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak zonder debat binnen vijftien dagen na het indienen van het verzoekschrift.

De griffier stelt de getuige en, naar gelang van het geval, de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de in verdenking gestelde, of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij en hun raadslieden, per telex of bij een ter post aangetekende brief uiterlijk achtenveertig uur vooraf in kennis van plaats, dag en uur van de zitting.

De kamer van inbeschuldigingstelling kan de onderzoeksrechter, de procureur des Konings, de getuige en, naar gelang van het geval, de persoon tegen wie de strafvordering wordt ingesteld in het kader van een gerechtelijk onderzoek, de in verdenking gestelde of de persoon tegen wie een opsporingsonderzoek loopt alsmede de burgerlijke partij en hun raadslieden afzonderlijk horen. »

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 3 op artikel 2.

Nr. 14 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86 bis, § 6, aanvullen als volgt :

« De Koning bepaalt welk gebruik van dit register kan worden gemaakt, alsmede de nadere regels betreffende de raadpleging ervan. »

Verantwoording

Zie amendement nr. 3 op artikel 2.

N° 13 DE MME NYSSSENS

Art. 12

À l'article 86 bis proposé, remplacer le § 5 par ce qui suit :

« § 5. Le procureur du Roi, le témoin, et, selon le cas, la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, l'inculpé, ou la personne faisant l'objet d'une information, ainsi que la partie civile, peuvent saisir la chambre des mises en accusation d'un recours contre l'ordonnance du juge d'instruction, par requête motivée déposée au greffe du tribunal de première instance dans un délai de huit jours. Ce délai court à compter du jour de l'ordonnance.

La chambre des mises en accusation statue sans débat dans les quinze jours du dépôt de la requête.

Le greffier donne avis au témoin et, selon le cas, à la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, à l'inculpé, ou à la personne faisant l'objet d'une information, ainsi qu'à la partie civile et à leurs conseils, par télécopie ou par lettre recommandée à la poste, des lieu, jour et heure de l'audience, au plus tard quarante-huit heures à l'avance.

La chambre des mises en accusation peut entendre séparément le juge d'instruction, le procureur du Roi, le témoin, et, selon le cas, la personne à l'égard de laquelle l'action publique est engagée dans le cadre de l'instruction, l'inculpé, ou la personne faisant l'objet d'une information, ainsi que la partie civile et leurs conseils. »

Justification

Voir amendement n° 3 à l'article 2.

N° 14 DE MME NYSSSENS

Art. 12

À l'article 86 bis proposé, compléter le § 6 par ce qui suit :

« Le Roi précise l'usage qui peut être fait de ce registre, ainsi que les modalités relatives à sa consultation. »

Justification

Voir amendement n° 3 à l'article 2.

Nr. 15 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86 *quinquies*, het eerste lid doen vervallen.

Verantwoording

Het ziet ernaar uit dat dit lid artikel 86*bis*, § 2, overlapt.

Nr. 16 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subamendement op amendement nr. 1)

Art. 14

Het voorgestelde artikel 189 *bis* wijzigen als volgt :

A. In het derde lid de woorden «in belangrijke mate» vervangen door de woorden «in afdoende mate».

B. Telkens de woorden «van de artikelen 86*bis* en 86*ter*», vervangen door de woorden «van de artikelen 86*ter*, 75*bis*, 155*bis* en 317*bis*».

Verantwoording

A. De gehanteerde terminologie in overeenstemming brengen met die van de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens (Advies van de Raad van State, stuk Kamer, nr. 1185/001, blz. 61).

B. Het onderscheid tussen de volledige en de gedeeltelijke anonimiteit valt ons inziens en zoals wij hierboven hebben aangestipt, niet te verantwoorden in het kader van de artikelen 75*bis*, 155*bis* en 317*bis*. De anonimiteit kan immers slaan op een of meerdere essentiële identiteitsgegevens, ook de naam van de getuige. Zowel de gedeeltelijke als de volledige anonimiteit kunnen ernstige hindernissen opwerpen voor de rechten van de verdediging. Ook dat vraagt om een correctief. In het andere geval zou er onverenigbaarheid kunnen ontstaan met de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Nr. 17 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 16

In het voorgestelde nieuwe lid, de woorden «in belangrijke mate» vervangen door de woorden «in afdoende mate».

Verantwoording

Tekst in overeenstemming brengen met de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

N° 15 DE MME NYSSSENS

Art. 12

À l'article 86 *quinquies* proposé, supprimer le premier alinéa.

Justification

Cet alinéa semble redondant avec l'article 86*bis*, § 2.

N° 16 DE MME NYSSSENS

(Sous-amendement à l'amendement n° 1)

Art. 14

Apporter à l'article 189 *bis* proposé les modifications suivantes :

A. Remplacer le mot «largement» par les mots «dans une mesure déterminante».

B. Insérer après les mots «articles 86*bis* et 86*ter*», les mots «75*bis*, 155*bis* et 317*bis*».

Justification

A. Il s'agit d'une mise en conformité avec la terminologie utilisée dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (Avis du Conseil d'État, doc. Chambre, n° 1185/001, p. 60).

B. La distinction à cet égard entre le témoignage anonyme complet et le témoignage anonyme partiel ne se justifie pas, dans la mesure où, comme nous l'avons souligné dans le cadre des articles 75*bis*, 155*bis* et 317*bis*, l'anonymat peut concerner une ou plusieurs données d'identité essentielles (même le nom du témoin). L'anonymat partiel tout comme l'anonymat complet peut engendrer de sérieux obstacles à l'exercice des droits de la défense qu'il convient également de compenser. À défaut, il pourrait y avoir incompatibilité avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme sur la question.

N° 17 DE MME NYSSSENS

Art. 16

Dans l'alinéa nouveau proposé, remplacer le mot «largement» par les mots «dans une mesure déterminante».

Justification

Conformité avec la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

Clotilde NYSSSENS.

Nr. 18 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 14

In het voorgestelde artikel 189bis, het laatste lid vervangen als volgt :

« *Getuigenverklaringen die ingevolge de toepassing van de artikelen 86bis en 86ter werden verkregen kunnen alleen in aanmerking worden genomen als bewijs op voorwaarde dat zij in belangrijke mate steun vinden in andere bewijsmiddelen.* »

Verantwoording

Dit amendement beoogt de tekst van het wetsontwerp nauwer te laten aansluiten bij de oorspronkelijke formulering. Het is duidelijk de bedoeling dat een anonieme getuigenis slechts als steunbewijs zou fungeren.

Uit de huidige tekst komt naar voren dat die regel niet meer zou gelden in geval van verscheidene gelijklopende anonieme getuigenissen.

Dit is naar onze mening een verdraaiing van de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Het amendement geeft de regel weer die sinds verscheidene jaren geldt in verband met de «bewijskracht» van de anonieme getuigenissen (arresten Kostovski, Windisch, Lüdi, Doorson, Van Mechelen) en die het Hof van Cassatie heeft overgenomen (Cass., 29 april 1998, *JLMB*, 1999, 230).

Het is een juridisch sofisme te stellen dat de rechtspraak van het EHRM nageleefd wordt wanneer de beslissing van de rechter steunt op verschillende anonieme getuigenissen. De bedoeling van de vaste rechtspraak van het EHRM is duidelijk dat andere bewijsmiddelen zouden worden aangewend, teneinde veroordelingen op basis van «geheime dossiers» te voorkomen.

Nr. 19 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 12

In het voorgestelde artikel 86bis, § 2, de woorden «een misdrijf uitmaken dat gepleegd werd in het kader van een criminele organisatie» vervangen door de woorden «enig misdrijf uitmaken dat gepleegd werd in het kader van een criminele organisatie».

Verantwoording

De bedoeling van het ontwerp is duidelijk dat de volledige anonimiteit kan worden gewaarborgd voor ieder misdrijf dat gepleegd werd in het kader van een criminele organisatie. Dit diende expliciet te worden verduidelijkt.

Hiermee wordt bovendien gevolg gegeven aan de terechte opmerking van de Raad van State (blz. 58 van het advies van de Raad van State).

N° 18 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 14

Remplacer le dernier alinéa de l'article 189bis proposé par ce qui suit :

« *Les témoignages qui ont été obtenus en application des articles 86bis et 86ter ne peuvent être pris en considération comme preuves que pour autant qu'ils soient largement corroborés par d'autres moyens de preuve.* »

Justification

Le présent amendement tend à rapprocher le texte du projet de loi de sa formulation initiale. On vise manifestement à ce qu'un témoignage anonyme ne puisse tenir lieu que de preuve corroborante.

Il ressort du texte actuel que cette règle ne s'appliquerait plus au cas où il y aurait différents témoignages anonymes concordants.

Il s'agit là, à nos yeux, d'une déformation de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

L'amendement reproduit la règle qui s'applique depuis plusieurs années concernant la «force probante» des témoignages anonymes (arrêts Kostovski, Windisch, Lüdi, Doorson, Van Mechelen) et qu'a adoptée la Cour de cassation (Cass., 29 avril 1998, *JLMB*, 1999, 230).

C'est un sophisme juridique de prétendre que la jurisprudence de la CEDH est respectée lorsque la décision du juge se fonde sur différents témoignages anonymes. L'objet de la jurisprudence constante de la CEDH est clairement le recours à d'autres moyens de preuve, en vue de prévenir des condamnations sur la base de «dossiers secrets».

N° 19 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 12

À l'article 86bis, § 2, proposé, remplacer les mots «une infraction» par les mots «toute infraction».

Justification

L'objectif du projet est manifestement de garantir l'anonymat complet pour toute infraction qui a été commise dans le cadre d'une organisation criminelle. Il fallait le préciser explicitement.

En outre, le présent amendement donne suite à l'observation pertinente du Conseil d'État (p. 58 de l'avis du Conseil d'État).

**Nr. 20 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN
MEVROUW DE SCHAMPHELAERE**

Art. 11

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Er is geen enkele reden om het beroep op de volledige anonimiteit van getuigen uit te sluiten in het kader van de mini-instructie.

Bovendien wordt de mogelijkheid in het kader van de mini-instructie om een beroep te doen op anonieme getuigen wel — en terecht — aanvaard wanneer het gaat om gedeeltelijke anonimiteit.

Geen enkel objectief argument kan worden ingeroepen om dit verschil in behandeling te rechtvaardigen. Evenwel betekent dit dat getuigen die in het kader van een mini-onderzoek worden verhoord geen beroep kunnen doen op een gelijkaardige bescherming als diegenen die verhoord worden in het kader van een zaak die het voorwerp is van een volledig gerechtelijk onderzoek. In de mate dat de bescherming van de getuigen niet alleen in het belang van het onderzoek geschiedt maar tevens een persoonlijk belang is van de betrokkene, bestaat het risico dat deze bepaling aangevochten wordt voor het arbitragehof wegens schending van artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Hugo VANDENBERGHE.
Mia DE SCHAMPHELAERE.

**N° 20 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE
SCHAMPHELAERE**

Art. 11

Supprimer cet article.

Justification

Il n'y a aucune raison d'interdire le recours à des témoins entièrement anonymes dans le cadre de la « mini-instruction ».

De plus, la possibilité d'avoir recours à des témoins anonymes dans le cadre de la mini-instruction est admise, à juste titre d'ailleurs, lorsqu'il s'agit d'un anonymat partiel.

Aucun argument objectif ne saurait être invoqué pour justifier cette différence de traitement. Celle-ci implique toutefois que les témoins qui sont entendus dans le cadre d'une mini-instruction ne peuvent invoquer une protection équivalente à celle dont jouissent les témoins entendus dans le cadre d'une affaire qui fait l'objet d'une instruction judiciaire complète. Dans la mesure où la protection des témoins est assurée non seulement dans l'intérêt de l'instruction mais aussi dans l'intérêt personnel des intéressés, il y a un risque que cette disposition soit attaquée devant la Cour d'arbitrage pour cause de violation des articles 10 et 11 de la Constitution.